

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Въздействието на социалните инвестиции върху заетостта и публичните бюджети“ (становище по собствена инициатива)

(2014/C 226/04)

Докладчик: г-н **Wolfgang Greif**

На 19 септември 2013 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно

„Въздействието на социалните инвестиции върху заетостта и публичните бюджети“

(становище по собствена инициатива).

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 12 март 2014 г.

На 497-ата си пленарна сесия, проведена на 25 и 26 март 2014 г. (заседание от 26 март), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 205 гласа „за“, 6 гласа „против“ и 3 гласа „въздържал се“.

1. Резюме

1.1 ЕИСК приветства Пакета за социални инвестиции на Комисията и по-специално обявената промяна на модела в посока на това социалните инвестиции да не се разглеждат едностранчиво като разход, а като инвестиции в бъдещето.

1.2 На тази основа ЕИСК изтъква многобройните положителни ефекти на социалните инвестиции, най-вече за пазара на труда и публичните бюджети, в следните области:

- социални услуги и грижи за деца;
- образование и борба с младежката безработица;
- насърчаване на заетостта;
- насърчаване на здравето и активния живот на възрастните хора;
- изграждане на социални жилища и общество без бариери;
- социално предприемачество.

1.3 Във връзка с това се представят и посочват положителни верижни ефекти, а именно че:

- разширяването на социалните услуги в цяла Европа води до ефект на повишаване на заетостта;
- добре планираните, ефективни и ефикасни социални инвестиции водят до трайно разтоварване на публичните бюджети, поради което не са в конкуренция с консолидирането на бюджета;
- бездействието в социалната област също има своята цена и често разходите вследствие на нереализирани социални инвестиции са значително по-високи;
- инвестициите в социалната държава водят не само до социален напредък, но и са рентабилни от икономическа и фискална гледна точка.

1.4 Социалната, икономическата, фискалната и обществената полза, т.е. „множественият дивидент“ от социалните инвестиции ще бъде значително по-висок, ако бъде по-добре интегриран в един убедителен макроикономически и институционален контекст.

1.5 ЕИСК счита, че следните основни искания са свързани с последователното и успешно прилагане на широко замислен пакет за социални инвестиции:

- За убедителна смяна на курса в посока на (превантивни) социални инвестиции е необходим отказ от едностранчивата, строга политика на икономии. ЕИСК изтъква искането да бъде реализирана европейска програма за растеж и инвестиции в размер на 2 % от БВП.
- Потенциалът на социалните инвестиции няма да може да се използва без финансово обезпечение и подходящи рамкови условия. Във връзка с предстоящата бюджетна консолидация, наред с повишаването на ефективността и ефикасността на публичните разходи, абсолютно необходимо е и разкриването на нови източници на приходи.

- Социалните инвестиции трябва да се превърнат в неотменни елементи на стратегията „Европа 2020“ и на Европейския семестър. Те трябва да бъдат изрично взети предвид в годишните обзори на растежа и специфичните препоръки за отделните държави.
- ЕИСК подкрепя обсъжданата от Комисията идея, в съответствие с т.нар. „златно правило за финансирането“ („golden rule“), в контекста на фискалната уредба на ИПС социалните инвестиции също да бъдат изключени от изчисляването на нетния дефицит на държавите.
- Необходим е стремеж към методичен напредък и разработване на подходящи инструменти за измерване на (положителните) ефекти от увеличените социални инвестиции и усъвършенстване на социалните показатели в институционалната рамка на ИПС.
- ЕИСК призовава Комисията да представи по-настъпателна и дългосрочна политическа пътна карта за изпълнение на Пакета за социални инвестиции поне за периода до 2020 г.

2. Въведение

2.1 ЕИСК е на мнение, че именно в условията на криза съществува огромна потребност от социални инвестиции, за да се противодейства на нарастващата опасност от обедняване. Те имат също така значителен потенциал за заетост в целия ЕС, за който трябва да бъдат мобилизирани както частни, така и публични инвестиции ⁽¹⁾.

2.2 Поради това ЕИСК приветства Пакета за социални инвестиции на Комисията ⁽²⁾, чрез който държавите членки се призовават да поставят по-силен акцент върху социалните инвестиции, и най-вече върху обявената промяна на модела в посока на това социалните инвестиции да не се разглеждат едностранчиво като разход, а като инвестиции в бъдещето ⁽³⁾.

2.3 В този контекст беше посочено, че ефективните и съответно насочени към резултатите и последователно прилагани на практика социални инвестиции трайно повишават шансовете за заетост на хората и дават важен принос за постигането на целите на стратегията „Европа 2020“ по отношение на политиката в областта на заетостта.

2.4 Поради това ЕИСК призова Комисията да представи също и конкретен план за изпълнение на Пакета за социални инвестиции.

2.5 Като слабост на инициативата на Комисията бяха изтъкнати откритите въпроси във връзка с финансирането и беше отбелязано, че без промяна на преобладаващата политика на едностранчиво съкращаване на разходите не е реалистично успешното прилагане на предложенията за повишаване на социалните инвестиции.

2.6 Именно на това се основава настоящото становище, като в него се разглеждат многобройните положителни ефекти от социалните инвестиции, по-специално за пазара на труда и публичните бюджети, и се представят конкретни искания и препоръки с оглед на изпълнението на Пакета за социални инвестиции.

3. Общи бележки относно „множествения дивидент“ от социалните инвестиции — социална, икономическа, фискална и обществена полза

3.1 Комисията приписва на социалната политика три основни функции ⁽⁴⁾: подпомагане на хората, изправени пред различни рискове, стабилизиране на икономиката и социални инвестиции. Това разграничение не трябва да се разглежда като разграничение между тях, а показва по-скоро възможностите за активно структуриране на политиката. Във връзка с това трябва да се обърне внимание както на взаимната допълняемост на областите на политиката, така и на (институционалните) рамкови условия, чрез които в крайна сметка става възможно и социалното сближаване.

⁽¹⁾ ОВ С 11, 15.1.2013 г., стр. 8.

⁽²⁾ COM(2013) 83 final.

⁽³⁾ ОВ С 271, 19.9.2013 г.

⁽⁴⁾ COM(2013)83 final, стр. 3.

3.2 Не само в ЕИСК, но все по-често и в областта на научните изследвания⁽⁵⁾ и в политиката на ЕС се налага разбирането, че инвестициите в социалната държава водят не само до социален напредък, но и са рентабилни от икономическа и фискална гледна точка⁽⁶⁾. Едновременно с това липсват сравними стандарти, които да помогнат за обхващане и оценка на всички положителни външни ефекти от социалните инвестиции.

3.3 Не подлежи на съмнение обаче, че добре планираните, ефективни и ефикасни социални инвестиции — в зависимост от специфичните за отделните държави проектиране и обхват на приетите мерки — водят до многобройни положителни ефекти: задоволяване на съществуващите социални нужди и създаване на възможности за заетост, насърчаване на равнопоставеността (включително и между половете), като едновременно с това повишената заетост и намаляващата безработица в значителна степен компенсират произтичащите разходи. Инвестиционният аспект на социалните инвестиции се изразява в това, че в повечето случаи не трябва да се изхожда от непосредствена „възвръщаемост“, а че в течение на времето се разгръщат положителни въздействия (напр. инвестиции в образованието, грижи за деца, насърчаване на здравето, условия на труд, адаптирани към различните периоди от човешкия живот).

3.4 „Множественият дивидент“ от социалните инвестиции ще бъде значително по-висок, ако бъде по-добре интегриран в един допълващ, институционален и цялостен политически контекст. Необходимо е стратегическо планиране и структуриран мониторинг в контекста на целите на стратегията „Европа 2020“ на ЕС.

3.5 С оглед на драматично високата понастоящем безработица, която едва ли ще намалее в близко бъдеще, проактивността в областта на социалните инвестиции може да даде важен принос за по-голям растеж и заетост. Оползотворяването на наличния потенциал за заетост изисква последователното прилагане на политика, която дава възможност за участие в икономиката и обществото. В това отношение от основно значение са ефективните и съответно насочени към резултатите социални инвестиции в бъдещето и по-специално развиването на социални услуги, на които като цяло се приписва значително по-голямо въздействие върху заетостта отколкото всяка друга форма на използване на публични средства.

3.6 Наред с положителните ефекти върху пазара на труда, социалните инвестиции могат да разтоварят публичните бюджети, поради което те не са в конкуренция с консолидирането на бюджета. ЕИСК вече изтъкна, че опитът в контекста на спада в икономиката да се постигне едностранчиво консолидиране на бюджета чрез съкращаване на разходите се счита като цяло за неуспешен⁽⁷⁾. Средносрочно и дългосрочно балансиране на приходите и разходите би се осъществило по-скоро чрез решаване на структурните проблеми посредством инвестиции, като по този начин в дългосрочен план отново се разшири свободата на действие на публичните власти. Актуалните анализи показват, че насърчаването на приобщаващия растеж и повишаването на равнището на заетостта в съответствие с целите на стратегията „Европа 2020“ биха довели до допълнителен капацитет на държавните бюджети в целия ЕС в размер на до 1 трилион евро⁽⁸⁾.

3.7 Освен това трябва да се има предвид, че бездействието, особено в социалната област, също има своята цена и че често разходите вследствие на нереализирани социални инвестиции са многократно по-високи. Идеята, че действията за коригиране са по-скъпи от тези за превенция, е отразена и в няколко съобщения на Комисията⁽⁹⁾. Социалните инвестиции са свързани в краткосрочен план с разходи, но в средносрочен и дългосрочен план — с повишаване на благоденствието на обществото и по-високи приходи за държавните бюджети, които освен това водят до значително намаление на разходите в бъдеще⁽¹⁰⁾.

3.8 Не всички социални разходи са сами по себе си и социални инвестиции. По принцип някои социални услуги оказват въздействие върху потреблението (например пенсии, помощи за безработица). ЕИСК обаче винаги е изтъквал значението на свързаните с потреблението и подкрепата за растежа инвестиции в стабилни системи за социална сигурност (най-вече по време на криза), които в ролята си на автоматични стабилизатори подкрепят доходите и търсенето и по този начин благоприятстват преодоляването на кризите в Европа⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Social and employment policies for a fair and competitive Europe — Background paper („Социалните политики и политиките в областта на заетостта за справедлива и конкурентоспособна Европа — Справочен доклад“), Форум на фондацията 2013 г., Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound), Дъблин, стр. 16.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия № 4.

⁽⁷⁾ Вж. бележка под линия № 3.

⁽⁸⁾ EPC Issue Paper No. 72, Nov. 2012. (Тематичен документ № 72 на Центъра за европейска политика, ноември 2012 г.).

⁽⁹⁾ MEMO/03/58 от 19.3.2003 г. и COM (2013) — IP/13/125.

⁽¹⁰⁾ Вж. също COM(2013) 83 final, стр. 2.

⁽¹¹⁾ ОВ С 133, 9.5.2013 г., стр. 44, параграф 4.4.2.

4. Примери за въздействието на социалните инвестиции

4.1 **Инвестиции в социални услуги:** засилените инвестиции в предлагането и подпомагането на социална инфраструктура (напр. в грижи, грижи за възрастни хора, здравеопазване, услуги за хора с увреждания, защитени жилища, центрове за консултации и т.н.) създават работни места, дават едновременно с това важен принос за повишаване на трудовата заетост⁽¹²⁾ и допринасят в средносрочен и дългосрочен план за разтоварване на публичните бюджети⁽¹³⁾, както и за съживяване на регионалната икономика. По изчисления на Комисията при годишен растеж на заетостта в областта на здравеопазването от 0,5 % може да се очаква секторен растеж на заетостта в размер на минимум 1 милион работни места до 2020 г.⁽¹⁴⁾ ЕИСК е посочвал многократно, че в този случай както в публичния, така и в частния сектор трябва да са налице работни места с висококачествени трудови отношения и справедливо заплащане⁽¹⁵⁾.

4.2 **Инвестиции в грижите за деца:** много проучвания показват по примера на грижите за деца, че посредством целенасочени инвестиции социалният напредък може да бъде съчетан с повишаване на конкурентоспособността⁽¹⁶⁾. Нови изчисления показват, че публичните инвестиции за постигане на Целите от Барселона в областта на грижите за деца освен до съществен ефект върху заетостта водят и до значителни допълнителни приходи за публичната сфера. Така например проучване⁽¹⁷⁾ за Австрия показва, че дори при отчитане на слаби прогнози за икономически растеж след четири години разходите за инвестиции са по-ниски от постигнатите резултати. При това публичните бюджети се възползват от допълнителни ефекти: импулси за икономическата конюнктура и импулси за регионалната политика, увеличена пряка заетост, намаляващи разходи за помощи при безработица и др. ЕИСК би приветствал засилена научноизследователска дейност и по-интензивен обмен на най-добри практики и в тази област.

4.3 **Инвестиции в децата:** Комисията настоява за превантивни мерки чрез инвестиции на ранен етап, за да се подобрят възможностите за развитие и шансовете за приобщаване на децата (и то не само на децата в неравностойно социално-икономическо положение)⁽¹⁸⁾. В препоръката си „Инвестиции в децата“ Комисията показва, че превантивните инвестиции срещу бедността сред децата трябва да се осъществят посредством редица мерки. Във връзка с това се изтъкват положителните последици от изграждането на висококачествени детски заведения: насърчаване на даровитите деца, намален риск от преждевременно напускане на училище, по-добри възможности за заетост най-вече за жените, както и импулси за растежа на регионално равнище⁽¹⁹⁾.

4.4 **Инвестиции в образованието и борба с младежката безработица:** Изграждането на една перспективна Европа може да се извърши единствено чрез по-високо ниво на образование и чрез премахване на слабостите в областта на общото и професионалното образование. Инвестициите в образованието, които съответстват на нуждите на хората и на икономиката, водят до по-висока производителност и по-големи данъчни приходи и приходи от социално осигуряване. Оценките на ОИСП за процента на възвръщаемост на публичните инвестиции в образованието са за 7,8 % средно⁽²⁰⁾. Насърчаването на младежката заетост трябва да има централно място в националните стратегии за социални инвестиции. С право държавите членки се насърчават да разработват ефективни мерки за младите хора, най-вече за онези, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение (NEET). Икономическите загуби поради откъсването на младите хора от пазара на труда и съответно от системата на образование се оценяват от Eurofound на над 150 милиарда евро годишно или 1,2 % от европейския БВП⁽²¹⁾.

⁽¹²⁾ Drivers of Female Labour Force Participation in the OECD („Водещи фактори на участието на жените на пазара на труда в ОИСП“), OECD Social, Employment and Migration Working Papers 145 (Работни документи на ОИСП в социалната област, областта на заетостта и миграцията), OECD Publishing, Thévenon Olivier (2013 г.).

⁽¹³⁾ „Ergebnis der Studie: jeder 2010 in die Mobilen Dienste investierte Euro schafft einen Gegenwert von 3,70 EUR“, стр. 9, („Резултат от проучването: всяко евро, инвестирано през 2010 г. в мобилните услуги, създава стойност в размер на 3,70 евро“), Studie zum gesellschaftlichen und ökonomischen Nutzen der mobilen Pflege- und Betreuungsdienste in Wien mittels einer SROI-Analyse („Проучване на обществената и икономическата полза от мобилните услуги за полагане на грижи във Виена чрез анализ на социалната възвръщаемост на инвестициите“), Schober, С. и колектив, Виена (2012 г.).

⁽¹⁴⁾ SWD(2012) 95 final.

⁽¹⁵⁾ ОВ С 11, 15.1.2013 г., параграф 4.7.5.

⁽¹⁶⁾ Zur ökonomischen Notwendigkeit eines investiven Sozialstaates („За икономическата необходимост от инвестираща социална държава“), WIFO (Австрийски институт за икономически изследвания), Famira-Mühlberger, U. (2014 г.), Виена.

⁽¹⁷⁾ Investiver Sozialstaat Wachstum, Beschäftigung und finanzielle Nachhaltigkeit Volkswirtschaftliche und fiskalische Effekte des Ausbaus der Kinderbetreuung in Österreich („Инвестиращата социалната държава, растеж, заетост и финансова устойчивост — Икономическо и фискално въздействие на разширяването на грижите за деца в Австрия“), АК Eurogora (2013 г.) — Brüssel (Представителство на австрийската Федерална камара на труда в Брюксел) и Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound), (Ref.: EF1344).

⁽¹⁸⁾ Вж. The rate of return to the HighScope Perry Preschool Program, Journal of Public Economics („Възвръщаемостта на програмата за предучилищно образование „High-Scope Perry“, Журнал за публична икономика), Heckman, J.J., и колектив (2010 г.), том 94 (1-2), стр. 114-128.

⁽¹⁹⁾ COM(2013) 778 final.

⁽²⁰⁾ Вж. бележка под линия № 18.

⁽²¹⁾ Junge Menschen und NEETs in Europa: Erste Ergebnisse („Младите хора и младежите, които нито работят, нито завършват училищно образование или професионално обучение в Европа – първоначални констатации“), Eurofound (EF1172EN).

4.5 **Инвестиции в насърчаване на заетостта:** Високата безработица — предимно младежката и дълготрайната безработица — представляват бреме не само за засегнатите и техните семейства. Затвърждаването на безработицата е значително предизвикателство и за публичните бюджети, на което трябва да се отговори чрез мерки за квалификация и за насърчаване на заетостта⁽²²⁾. Колкото по-дълго трае безработицата, толкова по-трудно е да се постигне подходяща координация между предлагането и търсенето на труда. Именно в една основана на знания и технологии икономика слабостите в квалификацията и липсата на трудов опит са решаващо препятствие за постигане на траен успех на пазара на труда.

4.6 **Инвестиции в справяне с демографските промени и подобряване на шансовете за заетост на възрастните хора:** ЕИСК посочи многократно, че пазарът на труда е основният ключ за справяне с демографските промени. Ако наличният потенциал на заетостта се използва по-добре, може да се запази в голяма степен стабилно съотношението между вносителите на осигуровки и получателите на услуги въпреки нарастването на броя на възрастните хора⁽²³⁾. Въпреки предвидимата промяна във възрастовата структура в много държави от ЕС, досега не беше инвестирано достатъчно в условията за една приспособена към застаряването трудова сфера (създаване на условия на труд, адаптирани към различните периоди от човешкия живот) и в подобряването на участието на пазара на труда.

4.7 **Инвестиции в здравна превенция и рехабилитация:** Положителни ефекти могат да се посочат и за насърчаването на здравето в предприятията и извън тях, тъй като пригодността за заетост и рискът от безработица са тясно свързани с физическото и психическото здраве. Ако не се разпознаят навреме рисковите ситуации и не се интервенира своевременно, резултатът е не само лично страдание, но и високи публични разходи. За гарантиране на дългосрочната устойчивост на публичните бюджети трябва да се инвестира повече в превенция.

4.8 **Инвестиции в строителство на социални жилища:** Както Европейският парламент и Комитета на регионите, ЕИСК също разглежда строителството на социални жилища като ключ към постигането на социално сближаване и настоява в този контекст за европейска рамка⁽²⁴⁾. Във връзка с това трябва да се спазва принципът на субсидиарност, така че държавите членки да могат и напред да определят сами критериите във връзка със строителството на социални жилища. Посредством подобни инвестиции се отговаря на нарастващите социални нужди (преди всичко в областта на борбата с бедността и на социалното приобщаване), но едновременно с това се създават работни места в регионите, при което се стабилизира икономиката и, например чрез инвестиции в термичното саниране, се допринася за справяне с изменението на климата и с енергийната бедност⁽²⁵⁾.

4.9 **Инвестиции в общество без бариери:** ЕИСК вече подчерта многократно необходимостта от насърчаване на общество без бариери⁽²⁶⁾. В този смисъл акцентът на социалните инвестиции следва да се постави наред с другото върху инвестициите в създаването на публични пространства и на жилища, адаптирани към потребностите на възрастните хора и на хората с увреждания, съответни инфраструктури за насърчаване на мобилността, както и създаването на лесно достъпни и висококачествени социални услуги на достъпна цена за групи в неравностойно положение.

4.10 **Инвестиции в социално предприемачество:** ЕИСК приветства факта, че Комисията признава важната роля на социалната икономика при изпълнението на Пакета за социални инвестиции. Често пъти тя е пряко свързана с прилагането му. За да се подпомогне изпълнението на тези задачи, трябва да се опрости достъпът до публични средства и частен капитал, подходящи също и за бизнес моделите в областта на социалното предприемачество. Иновативните възможности за финансиране — например чрез участието на частния сектор, трябва да се използват в по-голяма степен от държавите членки, което би могло да доведе и до икономии за бюджета⁽²⁷⁾. Във всеки случай ЕИСК подчертава отново, че тези инструменти по никакъв начин не трябва да водят до комерсиализиране на социалната политика или фрагментиран подход към нея. Държавата не бива да бяга от своята отговорност в областта на социалната политика⁽²⁸⁾.

5. Политически препоръки

5.1 *Протаяната в курса в посока на (превантивни) социални инвестиции изисква отказ от едностранчива, строга политика на икономии.*

5.1.1 От гледна точка на ЕИСК разширяването на социалните услуги допринася повече за създаването на работни места отколкото който и да било друг вид публични разходи. Поради това той настоява социалната държава в Европа да бъде прогресивно и устойчиво развивана, за да може да се разгърне нейният потенциал като допълнителен производствен фактор на европейската икономика.

⁽²²⁾ Why invest in employment? A study on the cost of unemployment („Защо да инвестираме в заетостта? Проучване на цената на безработицата“), Брюксел, Idea Consult (2012 г.).

⁽²³⁾ ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 74.

⁽²⁴⁾ Резолюция на ЕП, 11.6.2013 г. (2012/2293(INI)), ОВ С 9, 11.1.2012 г., стр. 4.

⁽²⁵⁾ Резолюция на ЕП относно Съобщението на Комисията относно социалните инвестиции (PE508.296v01-00).

⁽²⁶⁾ Вж. също TEN/515 „Достъпността като право на човека за хората с увреждания“ (все още непубликувано) и ОВ С 44, 15.2.2013 г., стр. 28.

⁽²⁷⁾ Вж. бележка под линия № 3.

⁽²⁸⁾ ОВ С 271, 19.9.2013 г., стр. 91.

5.1.2 За успешното изпълнение и прилагане на широкообхватен пакет за социални инвестиции е необходимо убедителното му макроикономическо и институционално интегриране. Без промяна на политиката на едностранчиво съкращаване на разходите преди всичко не може да се постигне успешна интеграция на пазара на труда, както и справедливо обществено и икономическо участие на възможно най-широки части от обществото.

5.1.3 Поради това, с оглед на Пакета за социални инвестиции и свързаните с него предизвикателства, ЕИСК подчертава искането за реализиране на Европейска конюнктурна и инвестиционна програма в размер на 2 % от БВП⁽²⁹⁾.

5.2 *Социалният и икономическият потенциал на инвестициите не може да се оползотвори без финансово обезпечение.*

5.2.1 Убедителна промяна на модела в посока на инвестиционни и превантивни стратегии в основни области на действие (включително политиката в областта на образованието, социалната политика, политиката в областта на пазара на труда и здравеопазването) е налице едва тогава, когато е гарантирано финансирането както в рамките на бюджета на ЕС, така и на бюджетите на държавите членки.

5.2.2 ЕИСК изразява отново своето убеждение, че поради това в рамките на предстоящата бюджетна консолидация не трябва да се обръща внимание единствено на разходите, а че наред с повишаването на ефективността и ефикасността на публичните разходи е абсолютно необходимо и включването на нови източници на приходи⁽³⁰⁾. ЕИСК е на мнение във връзка с това, че е необходимо укрепване на данъчната основа на държавите членки, включително и чрез налагане на данък върху финансовите трансакции, закриване на „данъчните оазиси“, прекратяване на данъчната конкуренция, както и чрез мерки срещу укриването на данъци. Освен това е уместно цялостно преосмисляне на данъчната система, като ще трябва да бъдат взети предвид въпросите, свързани с приноса на различните видове доходи и активи⁽³¹⁾.

5.2.3 ЕИСК подкрепя позицията на Комисията, че Европейският социален фонд (ЕСФ) трябва да служи като основен инструмент за насърчаване на социалните инвестиции, и че 20 % от средствата по ЕСФ във всяка държава членка трябва да бъдат отделени за социално приобщаване и борба с бедността. Същевременно обаче Комитетът счита, че роля трябва да играят и други фондове на ЕС. Така например следва да се използват и да бъдат заделени в национални споразумения значителни средства за социални услуги като грижи за деца, дългосрочни грижи или мобилност в селските райони както от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), така и от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР).

5.2.4 ЕИСК разглежда особено критично поставянето на условия в рамките на икономическото управление, които предвиждат съкращаване на средствата от Кохезионния фонд като финансова санкция при неспазване на насоките на ЕС в макроикономическата област. Това оказва не само проциклично и ограничаващо въздействие върху икономическото развитие, но затруднява именно допълнително необходимите инвестиции в държавите — бенефициери по програмите. Вместо това трябва да се предложат импулси за растеж и да се предоставя подкрепа за по-нататъшно повишаване на европейския дял от съфинансирането, преди всичко в държави, които са особено засегнати от икономическата криза.

5.3 *Социалните инвестиции трябва да се превърнат в неотменни елементи на стратегията „Европа 2020“ и на Европейския селстър.*

5.3.1 ЕИСК призовава за по-силно фокусиране върху социалните инвестиции в рамките на процеса на координиране на Европейския семестър. Това ново приоритизиране трябва да бъде изрично взето предвид в специфичните препоръки за отделните страни. При това е необходимо ясно да се изтъкне, че засилените социални инвестиции са в съзвучие с благоприятстващата растежа бюджетна консолидация.

5.3.2 За постигане на тази цел ЕИСК подкрепя започналата в рамките на Комисията дискусия за прилагане на т.нар. „златно правило за финансирането“ („golden rule“), в контекста на фискалната уредба на ИПС, с оглед на това публичните инвестиции в бъдещото развитие да бъдат изключени от изчисляването на нетния дефицит на държавите. По този начин се избягва изоставянето на инвестиции с дългосрочна нетна печалба. ЕИСК предлага да се проведе дискусия по въпроса дали „златното правило за финансирането“ би могло да намери приложение и за социални инвестиции, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС.

5.3.3 Насърчаването на социалните инвестиции трябва да бъде централен елемент и при преработването на интегрираните насоки за растеж и заетост в хода на средносрочния преглед на стратегията „Европа 2020“ през 2014 г.

⁽²⁹⁾ Вж. ОВ С 133, 9.5.2013 г., стр.77, параграф 3.2.4.

⁽³⁰⁾ Вж. ОВ С 143, 22.5.2012 г., стр. 94, параграф 4.3.

⁽³¹⁾ Вж. ОВ С 143, 22.5.2012 г., стр. 23, параграф 6.1.3.1.

5.3.4 ЕИСК счита за абсолютно необходимо всички участници, в чиито компетенции попада реализирането на социалните инвестиции, да бъдат консултирани в по-голяма степен на всички равнища, да бъдат информирани, както и включени във вземането на решения и мониторинга.

5.4 *По-добра методика и по-ефикасни инструменти за измерване на успеха на стратегията за увеличаване на социалните инвестиции.*

5.4.1 Базата за вземане на решения относно бъдещите насоки на политиката трябва да стане по-качествена и цялостна. По принцип в контекста на социалните инвестиции трябва да е налице стремеж към динамичен във времево отношение, ориентиран към жизнения цикъл и насочен към превенцията подход, който позволява реално отразяване на разходите в по-значителна степен от чисто статистическите анализи на разходите и ползите⁽³²⁾.

5.4.2 С оглед на сложните взаимодействия между различните области на политиката са необходими по-добра методика за измерване на успеха и по-голяма прозрачност, например под формата на съотношение между разходи и ползи с дефиниция за ползите за цялото общество или описания на сценарии за различни политически мерки във времето при отчитане на средносрочните и дългосрочните перспективи.

5.4.3 Една от възможните първи стъпки би била методично по-нататъшно развитие на съществуващите стандартизирани дългосрочни прогнозни методи в отделни разходни области, включително в такива, които са свързани с демографията (напр. образование, грижи, здравеопазване, пенсии). Докладът за 2015 г. за застаряването би бил подходящ повод за представяне на „възвръщаемостта“ на необходимите в съответствие с националните особености социални инвестиции, за които са предвидени бюджетни средства. Този аспект беше пренебрегван досега и винаги водеше до неточни и твърде завишени прогнози за разходите.

5.4.4 Не е ясно също какво трябва да е значението на социалните показатели в съществуващата институционална рамка на ИПС. В случай че им бъде отредена реална роля в рамките на политическите насоки, трябва при всички положения да е налице стремеж към усъвършенстване на показателите.

5.4.5 ЕИСК изразява интерес и към искането, отправено от Европейския парламент⁽³³⁾ към Комисията да разработи индекс на общи показатели за социални инвестиции, обхващащи механизъм за предупреждение за проследяване на напредъка в държавите членки, както и призова към тях да обмислят подписването на „Пакт за социални инвестиции“, който да определи цели за инвестиции и да създаде механизъм за контрол.

5.5 *Преработване и конкретизиране на политическата пътна карта за прилагане на Пакета за социални инвестиции*

5.5.1 ЕИСК счита представената от Комисията пътна карта за прилагане на Пакета за социални инвестиции за твърде дефанзивна и поради това призовава Комисията да представи по-конкретна и дългосрочна пътна карта (поне за периода до 2020 г.).

Брюксел, 26 март 2014 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE

⁽³²⁾ Вж. Европейска комисия, Социална програма, май 2013 г., стр. 15.

⁽³³⁾ Вж. бележка под линия № 27.